

Konstantinas Kavafis

POEZIJA

TERMOPILOI¹

Šlovė ir atminimas tam, kas budi,
kol gyvas, prie savųjų Termopilų;
kas niekad neužmiršta pareigos;
kam žemėje mieliausias teisingumas,
bet ir užuojauta nesvetima;
tam, kas dosnus varguoliams, o nuskurdęs
išlieka nešykštus
ir paremia kiekvieną, kol įstengia;
kas sako tiesą, neapkęsdamas melų,
tačiau atleidžia tiems, kurie melavo.

Ir dviguba šlovė, jei jis nujaučia
(o dažnas tai nujaučia), kad kalnuos
parodys priešui taką Efialtas²
ir kad vis viena medai prasivers.

Vertė Tomas Venclova

BARBARŲ BELAUKIANT

Ko laukiam, susirinkę aikštėje?

Šiandieną barbarai įžengs į miestą.

Kodėl senatas nesirūpina įstatymais?
Kodėl senatoriai dykaduoniauja?

Nes šiandien barbarai įžengs į miestą.
Ar verta besirūpinti įstatymais?
Atėję barbarai išleis naujus.

Kodėl gi imperatorius, anksti nubudęs,
ties miesto vartais sėdi soste
su prašmatniu rūbu ir karūna?

¹ Termopilai – kalnų perėja, ties kuria 480 m. prieš Kristų įvyko garsus mūšis tarp graikų ir persų kariuomenių. 300 spartiečių čia herojiškai paaukojo gyvybes, kad sulaukytų persų puolimą į Atėnus.

² Efialtas – graikų išdavikas, vedęs per kalnus persų kariuomenę.

Nes šiandien barbarai įžengs į miestą,
ir imperatorius nekantriai laukia
jų vado. Jis jau parengė
jam sveikinimą. Jaučio odoj surašyta
daug titulų ir daug garbės vardų.

Kodėl gi pretoriai ir konsulai šiandieną vilki
raudonom išrašytom togom
ir dėvi antrankius su ametistais,
ir mūvi žiedus, inkrustuotus smaragdu?
Kodėl jie kelia brangias krivūles,
išgražintas ir sidabru, ir auksu?

Nes šiandien barbarai įžengs į miestą,
o, sako, prabanga pritrenkia barbarus.

Kur slepiasi šauniesieji oratoriai?
Kodėl nebegirdėti jų balsų?

Nes šiandien barbarai įžengs į miestą,
o barbarams apkarto gražbylystė.

Kodėl toks nerimas ir sujudimas?
(Žiūrėk, visų veidai iškart paniuro.)
Kodėl tuštėja skersgatviai ir aikštės,
ir žmonės susimąstę grįžta į namus?

Nes jau naktis, o barbarų nėra.
Kažkas, atvykęs iš pasienio, pranešė,
kad jų iš viso niekur nematyti.

Ką veiksime dabar, kai dingo barbarai?
Juk, šiaip ar taip, jie buvo išeitis.

Vertė Tomas Venclova

ITAKĖ

Kada išplauksi praraston Itakėn,
prašyk dievus, kad kelias būtų ilgas,
klaidus ir pilnas paslapčių.

Nepaisyk lestrigonų nei kiklopų³,
nepaisyk Poseidono rūščio.
Jie niekad neužklups tavęs, jei skaisčios
bus tavo mintys, jeigu sieloj
ir kūne viešpataus kilni aistra.
Tu niekad nesutiksi lestrigonų,
kerštingo Poseidono ir kiklopų,
jei tavo dvasioj jų nėra, jei pats
neišviliosi jų iš nebūties.

Todėl prašyk, kad kelias būtų ilgas,
kad vasaros rytais tau būtų lemta
įplaukt į nematytus uostus,
kad jie džiaugsmingai sveikintų tave.
Svečiuokis finikiečių mugėse
ir įsigyk jų prekių –
koralų, perlamutro, gintaro ir juodmedžio;
įvertink nuostabią kvapių aliejų įvairovę;
pirk tiek kvapių aliejų, kiek įstengsi;
lankyk šimtus Egipto miestų
ir mokykis iš tų, kurie pranoksta mus.

Ir visada mąstyk apie Itakę.
Ji – tavo tikslas, kur bebūtum.
Bet įvykių neskubink.

Tegul kelionė trunka daugel metų;
atplauk į tėviškę visai pasenęs,
įgijęs išminties ir patyrimo,
nes ji neduos tau jokio turto.

Itakė dovanojo tau kelionę.
Jei jos nebūtų, nevertėtų plaukti,
bet šiaip Itakė – nežymi sala.

Nors ji skurdi, ji neapgaus.
Kada įgysi išminties ir patyrimo,
tikrai supras, kas gi tos Itakės.

Vertė Tomas Venclova

³ Lestrigonai ir kiklopai – mitiniai milžinai žmogėdros, kuriuos Odisėjas sutiko grįždamas į Itakę.

MENUI ATIDAVIAU

Sėdžiu, mąstau.
Pojūčius ir troškimus
Menui atidaviau –
pusiau pribrandintus kūrinius.
Menui paklusiui.
Jis vienas žino, kaip kurti
Grožio Pavidalą.
Beveik nematomai
pildo jis gyvenimą,
su įspūdžiu jungdamas įspūdį,
dieną jungdamas su kita diena.

Vertė Vytautas P. Bložė

NEPATIKIMUMAS

Daug ką vis dėlto Homero girdami, šito tačiau nepagirsime...
nei Eschilo, kur Tetidė sako Apoloną jos vestuvėse giedojus,

kad laimina manus vaikus, idant
ilgai gyventų, nepatirdami ligų.
Pasakęs viską, jis pašlovino giesme
mums lemtą laimę, tuo pradžiuginęs mane.
Ir Febo lūpas dieviškas su viltimi
teisingu trykštant pranašavimu maniau;
o jis, giedojęs pats.....
.....ir esti tas žiaurus
Žudikas mano vaiko.

Platonas, *Valstybė*, II

Kai tuokėsi Tetidė sus Pelėju,
Pakilo Apolonas nuo vestuvių puotos
turtingo stalo ir palaimino jaunosius
ir atžalą, kuri užgims iš jų jungties.
Pasakė: niekuomet liga jo teneliečia,
gyvenimas jo ilgas tebūnie. Tuomet
didžiai apsidžiaugė Tetidė, nes tikėjo,
kad Apolono žodžiai pranašingi
kaip visada, ir tai jos kūdikį apsaugos.
Ir kai Achilas augo, ir jo išvaizda
didžiavosi visa Tesalija, nė karto
Tetidė dievo pranašystės neužmiršo.
Bet vieną dieną sėniai atnešė žinias
ir paskelbė, kad Trojoje Achilas krito.
Persiplėšė Tetidė purpurinį rūbą
ir nusiėmusi po kojomis sau sviedė

apyrankes ir žiedus. Skausmo apimta
jina prisiminė senąsias pranašystes
ir klausė, ką išminčius Apolonas veikė,
kur buvo tas poetas, užstalės kalbas
taip šauniai drožiantis, tas pranašas kur buvo,
kada pačioj jaunystėj užmušė jos vaiką.
O sėniai jai paaiškino, kad Apolonas
pats tąkart nužengė į Trojos karo lauką
ir su trojėnais užmušė Achilą.

MIESTAS

Sakei: „Keliausiu aš kitur, per jūrą plauksiu nerastą.
Mielesnis kitas miestas bus už šitą būtinai.
Šiame iš anksto bet kokie man pasmerkti planai,
troškimai mano negyvi, ir mintys
ar dar ilgai bus priverstos sustingime kankintis?
Aplink save kas kartą, kur tik tai einu,
liūdnuos griuvėsius tematau savų dienų,
čia, kur tiek metų nugyventa, išbarstyta, prarasta.“

Naujų kraštų nerasi tu kažkur už jūrų saulėtų.
Tas miestas seks paskui tave. Klajosi po gatves –
jos bus tos pačios, ir kaskart tave ten pat atves;
tarp tų pačių namų tau teks pražilti.
Kaskart atvyksi į tą patį miestą. Meski viltį –
nėra laivų nei kelio į kitus kraštus.
Tad jeigu čia palaidojai savus metus,
šiam lopinėlyje, juos praradai visam pasauly tu.

ITAKĖ

Kai leisiesi kelionėn į Itakę,
prašyk, kad tavo kelias būtų ilgas
ir pilnas nuotykių, ir pilnas patyrimų.
Nei lestrigonų, nei kiklojų,
nei rūstaujančio Poseidono nebijoki;
tatai nepasirodys niekad tavo kelyje,
jei pakylėtos tavo mintys, jeigu prakilni
aistra tau dvasią palietė ir kūną.
Nei lestrigonų, nei kiklojų,
nei pikto Poseidono nesutiksi,
jei jų nesinešioji savo sielos gelmėse,

jei tavo siela jų nepastatys priešais tave.
Prašyk, kad tavo kelias būtų ilgas.
Ir dar daug vasaros rytų kad būtų,
kai su tokiu džiaugsmu, kai su tokia palaima
įplauksi į lig tolei nematytus uostus,
kad apsistotumei prekyvietėse finikiečių
ir įsigytumei puikiųjų prekių,
koralų, perlamutro, gintaro ir juodmedžio,
taip pat kvapnių aliejų kiekvienos rūšies,
kiek tik gali daugiau kvapnių aliejų,
ir kad apsilankytumei Egipto miestuose,
kad pasimokytum, kad pasimokytum iš jų išminčių.

Turėki mintyse Itakę visuomet.
Atvykti ten yra tavasis tikslas.
Tačiau nė kiek nespirtinki kelionės.
Gražiausi metai tegul tęsiasi ilgai;
jau senas būdamas, išmeski inkarą ten, saloje,
turingas to, kuo praturtėjai kelyje,
nesitikėdamas, kad tau atneš turtus Itakė.

Itakė tau padovanojo gražiąją kelionę.
Be jos nebūtum leidęsis į kelią.
Bet ji negali duoti tau kažko daugiau.

Net jeigu rasi ją nuskurdusią, Itakė neapgavo.
Toks išmintingas kai tapai ir toks patyręs,
dabar gali suprasti, ką Itakės reiškia.

Vertė Mindaugas Strockis
Naujasis Židinys-Aidai, 1993, Nr. 5, p. 31-32.